

Waarom je graag de nieuwste smartphone wilt hebben

Het doel van de les

In deze les ...

- lees ik een tekst over waarom we tot een groep willen behoren.
- leer ik hoe en waarom ik me aanpas aan anderen.
- leer ik hoe ik de inhoud van een tekst verbind met mijn eigen leven.

Materiaal

Voor de leerlingen	Voor de leerkracht
• werkschrift	• handleiding

Tekstkenmerken

AVI- en CLIB-niveau	Soort tekst	Thema
AVI-E5 / CLIB-7	historisch – maatschappelijk – technisch – experimenteel – natuur	relaties

Tekststructuur: De tekst is beschrijvend. De informatie geeft een probleem, een verklaring en een historische schets van het ontstaan ervan.

Taalkenmerken: Verhalend-informatieve stijl, de schrijver gebruikt afwisselend korte en samengestelde zinnen. Enkele woorden die mogelijk extra duiding vragen: rage, oertijd, voorouder, gadget.

Bedoeling: De schrijver wil verklaren waarom en op welke manier mensen zich aanpassen aan anderen. Heel kort kadert hij het ontstaan daarvan in de oertijd, bij onze voorouders.

Benodigde achtergrondkennis: Achtergrondkennis is niet essentieel om de tekst te begrijpen. Je kunt de begrippen *voorouders* en *oertijd* duiden indien nodig. Misschien hebben niet alle leerlingen al voldoende inlevingsvermogen om goed te doorgronden hoe je je onbewust aanpast aan anderen.

Dit thema sluit aan bij de bundel **Straffe kost** van *Op verkenning*. In Les 4 wordt geduid dat iedereen anders is. Deze tekst plaatst daar dus een kanttekening bij. Hoewel we uiterlijk verschillen, doen we toch (soms onbewust) moeite om bij eenzelfde groep te horen en proberen we uiterlijke verschillen weg te werken.

Vragenstructuur na 3 sessies

Sessie	Opbouw vragen	Tekstgerichte vragen	Niet-tekstgerichte vragen
	Algemene begripsvragen	Wat probeert de schrijver jou uit te leggen? (opd. 2d) Vertel aan je buur wat je tot nu toe al onthouden hebt. (opd. 2e) Stel één vraag aan je buur over de tekst. (opd. 2f) 	Waarom wil je zo graag wat de anderen hebben? Waarom wil jij het nieuwste speelgoed, de nieuwste smartphone, de nieuwste kleren? Welke gevoel heb jij als anderen iets hebben wat jij niet hebt? Wat wil jij graag dat je klasgenootjes ook hebben en jij nog niet? Wat wil jij graag dat je beste vriend/vriendin ook heeft? Ben je soms jaloers op anderen? Waarom? Wanneer was je voor het laatst boos om iets wat je niet kreeg? Teken in de linkerkolom iets wat je graag wilt voor je verjaardag of wat je graag zou kopen met je zakgeld. Schrijf in de rechterkolom waarom je dat wilt. (opd. 1) Bij welke groepen hoor jij? Hoor je graag bij een groep? Waarom (niet)? (opd. 2g)
	Belangrijke details	Waarom wil iedereen zo graag dezelfde telefoon of game als een vriend? (opd. 3) Waarom willen kinderen en volwassenen zo graag laten zien dat ze bij een groep horen? (opd. 3) Soms pas je je aan zonder dat je je er bewust van bent. Geef twee voorbeelden uit de tekst. (opd. 4b) Waarom vormden onze voorouders een groep? (opd. 4e) Waarom was het ook nodig voor onze voorouders om zich aan te passen aan een groep? (opd. 4f) 	

Sessie	Opbouw vragen	Tekstgerichte vragen	Niet-tekstgerichte vragen
	Belangrijke details	“Zo komt het dus dat we ons aanpassen aan anderen.” Wat is er de oorzaak van dat we ons aanpassen? Wie bedoelt de schrijver met ‘ons’? (opd. 4g) 	
	Woordenschat	Wat betekent ‘erbij horen’? (opd. 4a) Zoek zelf twee voorbeelden van rages. (opd. 4c) Wie of wat bedoelt de schrijver met ‘voorouders’? (opd. 4d) Welk gadget heb jij thuis? (opd. 4h) Wat is de oertijd? 	
	Bedoeling van de schrijver	Waarom schrijft de schrijver deze tekst? (opd. 7a) Waarom gebruikt de schrijver een afbeelding van schapen? (opd. 7b) Wat betekent ‘het zwarte schaap zijn’? (opd. 7c) 	
	Afleidingen	“Jij bent jij en je hoort erbij!” Wat bedoelt de schrijver met die zin? (opd. 7g) 	Moet je altijd bij een groep willen horen? (opd. 7d) Moet je alles doen wat de groep doet? Geef een voorbeeld van wanneer jij deed wat de groep deed en wanneer juist niet. (opd. 7e) Bij welke groep zou je niet willen horen? (opd. 7f)

Schriftelijke opdracht

Denken-delen-doen

Teken en schrijf (**OPDRACHT 1**).

- Teken in de linkerkolom iets wat je heel graag zou krijgen voor je verjaardag of zelf graag zou kopen met je zakgeld.
- Schrijf in de rechterkolom waarom je dat wilt.

Gespreksopdracht

Denken-delen-uitwisselen

Laat de leerlingen uitwisselen wat ze tekenden en schreven. Ga in op gelijkenissen en verschillen.

Klasgesprek

- Waarom wil je zo graag wat de anderen hebben? Waarom wil jij het nieuwste speelgoed, de nieuwste smartphone, de nieuwste kleren?
- Welke gevoel heb jij als anderen iets hebben wat jij niet hebt?
- Wat wil jij graag dat je klasgenootjes ook hebben en jij nog niet?
- Wat wil jij graag dat je beste vriend/vriendin ook heeft?
- Ben je soms jaloers op anderen? Waarom?
- Wanneer was je voor het laatst boos om iets wat je niet kreeg?

Schrijf de **doelen** van de les op bord:

- Ik lees een tekst over waarom we tot een groep willen behoren.
- Ik leer hoe en waarom ik me aanpas aan anderen.
- Ik leer hoe ik de inhoud van een tekst verbind met mijn eigen leven.

Waarom je graag de nieuwste smartphone wilt hebben

In deze les ...

- ☐ lees ik een tekst over waarom we tot een groep willen behoren.
- ☐ leer ik hoe en waarom ik me aanpas aan anderen.
- ☐ leer ik hoe ik de inhoud van een tekst verbind met mijn eigen leven.

1 Ik zou graag ...

VOOR HET LEZEN

a Teken in de linkerkolom:

- iets wat je graag wilt voor je verjaardag;
- iets wat je graag zou kopen met je zakgeld.

b Schrijf in de rechterkolom waarom je dat wilt.

Wat vraag je voor je verjaardag? Wat koop je met je eigen zakgeld? 	Waarom wil je dat?
--	---

Geef de leerlingen enkele **aandachtspunten** mee voor ze de tekst lezen.

- Maak aantekeningen tijdens het lezen.
Bv.: Hoe laat je zien dat je een van de groep bent?
- Omcirkel tijdens het lezen 1 tot 4 moeilijke woorden die je niet begrijpt.

Lezen

De leerlingen lezen de tekst een eerste keer per twee (**OPDRACHT 2**): de ene leerling leest een zin, de andere leerling wijst met de vinger mee en volgt de tekst. Per alinea draaien ze de rollen om. Elke leerling maakt zelf aantekeningen.

TIP: Je kunt de tekst ook 'traag' voorlezen (voor de hele klas of een groepje zwakkere lezers). Laat de leerlingen dan volgen met de vinger of een leeslat.

Mondelinge vragen

Denken-delen-uitwisselen

De leerlingen beantwoorden enkele vragen na de eerste leessessie (**OPDRACHT 2d-g**).

- Wat probeert de schrijver uit te leggen?
- Vertel aan je buur wat je tot nu toe al onthouden hebt.
- Stel één vraag aan je buur over de tekst.
- Bespreek:
 - Bij welke groepen hoor jij?
 - Hoor je graag bij een groep? Waarom?

Observatietips tijdens sessie 1

Loop rond in de klas. Observeer of de leerlingen de tekst begrijpen. De leerlingen praten over hun begrip van de tekst of over de moeilijkheid van het taalgebruik in de tekst. Luister en beoordeel wat de leerlingen begrepen hebben.

2 Lees de tekst een eerste keer.

Tijdens het lezen

- a Lees de tekst per twee.
Leerling 1 leest hardop, leerling 2 volgt de tekst met de vinger. Draai de rollen om na elke alinea.
- b Maak aantekeningen in je eigen werkschrift.
- c Omcirkel 1 tot 4 moeilijke woorden.

WAAROM JE GRAAG DE NIEUWSTE SMARTPHONE WILT HEBBEN

Wil jij ook zo graag de nieuwste mobiele telefoon? Of dezelfde nieuwe game als je vriend? **Niet vreemd, want door mee te doen met wat in jouw groep gewoon is, hoor je erbij.**

Voor veel kinderen én volwassenen is het belangrijk om bij een groep te horen. Door je gedrag aan te passen aan dat van de groep laat je zien dat je een van hen bent. Je draagt de juiste kleren, speelt de juiste games en doet mee met de nieuwste rages. Daardoor heb je minder kans om door de andere kinderen in de groep buitengesloten te worden.

10 Oertijd
Aanpassen doe je niet altijd bewust, soms heb je het zelf niet eens in de gaten. Dan ga je bijvoorbeeld hetzelfde staan of lopen als iemand anders, of je neemt de gebaren en gezichtsuitdrukkingen van anderen over. Maar waarom willen wij onszelf zo graag aanpassen aan de groep?

In een groep voel je je meestal prettiger en veiliger dan alleen. Waarschijnlijk stamt dat gevoel nog uit de oertijd. Onze voorouders hadden namelijk meer kans om te overleven als ze goed met anderen samenwerkten, bijvoorbeeld tijdens het jagen of wanneer ze zich moesten verdedigen. Aanpassing aan de groep was ook nodig om ruzies in de groep te voorkomen en ervoor te zorgen dat je niet buitengesloten werd.

Zo komt het dus dat we ons aanpassen aan anderen. En dat jij graag de nieuwste smartphone of games hebt. Je wilt gewoon bij de groep horen. Maar je hoeft natuurlijk niet alles te doen wat de groep doet of alles te hebben wat anderen hebben want niet iedereen is hetzelfde. En ook zonder de nieuwste gadgets maak je deel uit van de groep. Jij bent jij en je hoort erbij!

WIST JE DAT ...
... het aanpassen aan de groep ook geldt voor wat je zegt? Als jij ergens heel anders over denkt dan alle anderen, dan is de kans groot dat je je mening toch een beetje aanpast.

NA HET LEZEN

- d Wat probeert de schrijver jou uit te leggen?
- e Vertel aan je buur wat je tot nu toe al onthouden hebt.
- f Stel één vraag aan je buur over de tekst.
- g Bij welke groepen hoor jij? Hoor je graag bij een groep? Waarom (niet)?

Hoe laat je 'zien' dat je een van de groep bent?
door je gedrag aan te passen aan dat van de groep

Meer weten?
Waarom aanpassen te gek zijn?
Esther Wiersma
Uitgeverij Het Spectrum

Schrijf de **doelen** van de les op bord:

- Ik lees een tekst over waarom we tot een groep willen behoren.
- Ik leer hoe en waarom ik me aanpas aan anderen.
- Ik leer hoe ik de inhoud van een tekst verbind met mijn eigen leven.

Mondelinge vragen

Stel daarna volgende vraag:

Waarover ging de tekst ook weer?

Lezen

De leerlingen lezen de tekst een tweede keer (**OPDRACHT 3**). De leerlingen hebben de keuze om samen te lezen zoals in leessessie 1, waarbij de andere leerling nu begint. Of ze lezen zelfstandig. Geef de opdracht mee tijdens het lezen: *Kleur in de tekst waarom iedereen zo graag dezelfde telefoon of game als een vriend wil en waarom kinderen en volwassenen zo graag willen laten zien dat ze bij een groep horen.*

Schriftelijke opdracht

De leerlingen beantwoorden de vragen schriftelijk (**OPDRACHT 4**). Ze mogen samenwerken, maar elke leerling noteert de antwoorden in het eigen werkschrift.

Gespreksopdracht

Denken-delen-uitwisselen

De leerlingen bespreken de antwoorden met elkaar en klassikaal (**OPDRACHT 5**). Stel daarna de vraag: *Wat is de oertijd?*

- Wat denken jullie?
- Welk woord herken je in 'oertijd'?
- Wie weet er iets over? Hoe ben je dat te weten gekomen?

Kom tot: *De oertijd is een tijd (periode) in de geschiedenis waarin de eerste mensen leefden. Dat is duizenden jaren geleden. Die eerste mensen leefden vaak in grotten en holen en leefden van planten, dieren en vissen die ze zelf plukten en vingen. Ze hadden ook nog niet echt een taal zoals wij. Die eerste mensen noemen ze ook wel eens onze voorouders.*

Laat eventueel enkele afbeeldingen zien om een eerste beeld te vormen.

Observatietips tijdens sessie 2

Observeer of de leerlingen de tekst begrijpen.

De leerlingen praten over hun begrip en de taal van de tekst op een dieper niveau. Luister en beoordeel wat de leerlingen begrepen hebben.

3 Lees de tekst een tweede keer.

Tijdens het lezen

Kleur in de tekst:

- waarom iedereen zo graag dezelfde telefoon of game als een vriend wil.
- waarom kinderen en volwassenen zo graag willen laten zien dat ze bij een groep horen.

4 Beantwoord de vragen.

a Wat betekent 'erbij horen'?

bv. deel uitmaken van een groep

b Soms pas je je aan zonder dat je je er bewust van bent. Geef twee voorbeelden uit de tekst.

1 *Je gaat hetzelfde staan of lopen.*

2 *Je neemt de gebaren of gezichtsuitdrukkingen over.*

c Zoek zelf twee voorbeelden van rages.

en

d Wie of wat bedoelt de schrijver met 'voorouders'?

bv. mensen die voor ons leefden (bv. in de oertijd)

e Vul het schema aan. **WAAROM VORMDEN ONZE VOOROUDERS EEN GROEP?**

```

    graph TD
      A[om te overleven] --> B[tijdens het jagen]
      A --> C[wanneer ze zich moesten verdedigen]
  
```

f Waarom was het ook nodig voor onze voorouders om zich aan te passen aan een groep?

1 om *ruzies te voorkomen*

2 om *ervoor te zorgen dat je niet buitengesloten werd*

g "Zo komt het dus dat we ons aanpassen aan anderen." (r. 23)

- Wat is er de oorzaak van dat we ons aanpassen?
- Wie bedoelt de schrijver met 'ons'?

De oorzaak is dat we bij de groep willen horen.

Met ons bedoelt de schrijver iedereen, alle mensen.

h Welk gadget heb jij thuis?

5 Bespreek samen oefening 4. Vul elkaar aan of verbeter.

Schrijf de **doelen** van de les op bord:

- Ik lees een tekst over waarom we tot een groep willen behoren.
- Ik leer hoe en waarom ik me aanpas aan anderen.
- Ik leer hoe ik de inhoud van een tekst verbind met mijn eigen leven.

Lezen

Laat de leerlingen zelfstandig de tekst een derde keer lezen (**OPDRACHT 6**).

Mondelinge vragen

Klasgesprek

Bespreek samen de vragen (**OPDRACHT 7**):

- *Waarom schrijft de schrijver deze tekst?*
- *Waarom gebruikt de schrijver een afbeelding van schapen?*
- *Wat betekent 'het zwarte schaap' zijn?*
- *Moet je altijd bij een groep willen horen?*
- *Moet je alles doen wat de groep doet? Geef een voorbeeld van wanneer jij deed wat de groep deed en wanneer juist niet.*
- *Bij welke groep zou je niet willen horen?*
- *"Jij bent jij en je hoort erbij!" (r. 28) Wat bedoelt de schrijver met die zin?*

EXTRA DUIDING BIJ OPDRACHT 7b-c:

Het zwarte schaap zijn is een uitdrukking die aangeeft dat iemand het buitenbeentje van een groep of familie is. Daarnaast gaat het vaak om een verstoten familielid.

Waarschijnlijk komt het spreekwoord van het hoeden van schapen. Veel volken geloofden dat het kwaad in een kudde schapen kon sluipen. Om dat te voorkomen lieten herders vaak een zwarte bok of een zwart schaap in de kudde meelopen. Die moest ervoor zorgen dat de andere dieren niet in aanraking kwamen met het kwaad. Daarnaast valt een zwart schaap natuurlijk erg op in een verder volledig witte kudde. Het zwarte dier was dus het buitenbeentje, diegene die buiten de groep viel. Als er van een familielid gezegd wordt dat hij of zij het zwarte schaap van de familie is, wordt er bedoeld dat diegene niet echt binnen de familie past, dus andere gewoonten of een andere levenswijze heeft.

Raadsel:

Laat de leerlingen de tekening bekijken en nadenken over de vraag: *Wat is de grootste groep?* Het gevlekte lammetje wil graag bij een groep horen en kiest de grootste groep. Leerlingen zullen mogelijk de groep van de witte schapen als grootste groep bestempelen. Ze doen dat vaak zonder het aantal schapen te tellen. Ook dat heeft te maken met het idee dat je liever niet 'het zwarte schaap' bent.

6 Lees de tekst een derde keer.

7 Beantwoord de vragen.

- a Waarom schrijft de schrijver deze tekst?
- b Waarom gebruikt de schrijver een afbeelding van schapen?
- c Wat betekent 'het zwarte schaap zijn'?
- d Moet je altijd bij een groep willen horen?
- e Moet je alles doen wat de groep doet?
Geef een voorbeeld van wanneer jij deed wat de groep deed en wanneer juist niet.
- f Bij welke groep zou je niet willen horen?
- g "Jij bent jij en je hoort erbij!" (r. 28) Wat bedoelt de schrijver met die zin?

8 Bespreek.

- a Op welke vier manieren laat je 'zien of horen' dat je bij een groep hoort?
- b Waarom is het goed om bij een groep te horen?

Evaluatie

Klasgesprek

Evalueer de les- en leerdoelen.

- *Op welke vier manieren laat je 'zien of horen' dat je bij een groep hoort?*
- *Waarom is het goed om bij een groep te horen?*

Waarom je graag de nieuwste smartphone wilt hebben

In deze les ...

- lees ik een tekst over waarom we tot een groep willen behoren.
- leer ik hoe en waarom ik me aanpas aan anderen.
- leer ik hoe ik de inhoud van een tekst verbind met mijn eigen leven.

1 Ik zou graag ...

VOOR HET LEZEN

a Teken in de linkerkolom:

- iets wat je graag wilt voor je verjaardag;
- iets wat je graag zou kopen met je zakgeld.

b Schrijf in de rechterkolom waarom je dat wilt.

*Wat vraag je voor je verjaardag?
Wat koop je met je eigen zakgeld?*

Waarom wil je dat?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2 Lees de tekst een eerste keer.

TIJDENS HET LEZEN

a Lees de tekst per twee.

Leerling 1 leest hardop, leerling 2 volgt de tekst met de vinger.
Draai de rollen om na elke alinea.

b Maak aantekeningen in je eigen werkschrift.

c Omcirkel 1 tot 4 moeilijke woorden.

WAAROM JE GRAAG DE NIEUWSTE SMARTPHONE WILT HEBBEN

Wil jij ook zo graag de nieuwste mobiele telefoon? Of dezelfde nieuwe game als je vriend? Niet vreemd, want door mee te doen met wat in jouw groep gewoon is, hoor je erbij.

Voor veel kinderen én volwassenen is het belangrijk om bij een groep te horen. Door je gedrag aan te passen aan dat van de groep laat je zien dat je een van hen bent. Je draagt de juiste kleren, speelt de juiste games en doet mee met de nieuwste rages. Daardoor heb je minder kans om door de andere kinderen in de groep buitengesloten te worden.

10 Oertijd

Aanpassen doe je niet altijd bewust, soms heb je het zelf niet eens in de gaten. Dan ga je bijvoorbeeld hetzelfde staan of lopen als iemand anders, of je neemt de gebaren en gezichtsuitdrukkingen van anderen over. Maar waarom willen

15 wij onszelf zo graag aanpassen aan de groep?

In een groep voel je je meestal prettiger en veiliger dan alleen. Waarschijnlijk stamt dat gevoel nog uit de oertijd. Onze voorouders hadden namelijk meer kans om te overleven als ze goed met anderen samenwerkten, bijvoorbeeld tijdens het

20 jagen of wanneer ze zich moesten verdedigen. Aanpassing aan de groep was ook nodig om ruzies in de groep te voorkomen en ervoor te zorgen dat je niet buitengesloten werd.

Zo komt het dus dat we ons aanpassen aan anderen. En dat jij graag de nieuwste smartphone of games hebt. Je wilt gewoon

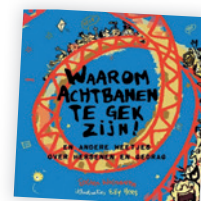
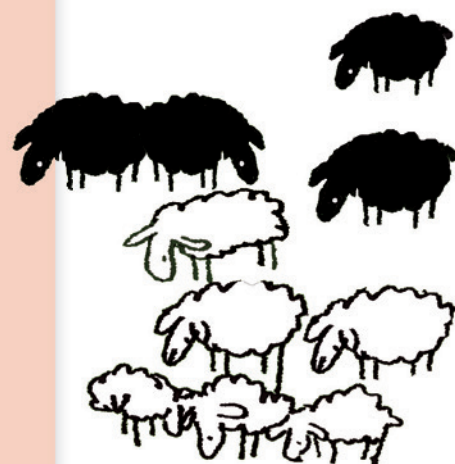
25 bij de groep horen. Maar je hoeft natuurlijk niet alles te doen wat de groep doet of alles te hebben wat anderen hebben want niet iedereen is hetzelfde. En ook zonder de nieuwste gadgets maak je deel uit van de groep. Jij bent jij en je hoort erbij!

WIST JE DAT ...

... het aanpassen aan de groep ook geldt voor wat je zegt? Als jij ergens heel anders over denkt dan alle anderen, dan is de kans groot dat je je mening toch een beetje aanpast.

Hoe laat je 'zien' dat je een van de groep bent?

door je gedrag aan te passen aan dat van de groep

Meer weten?
Waarom achtbanen te gek zijn!,
Esther Walraven,
Unieboek / Het Spectrum

NA HET LEZEN

- d Wat probeert de schrijver jou uit te leggen?
- e Vertel aan je buur wat je tot nu toe al onthouden hebt.
- f Stel één vraag aan je buur over de tekst.
- g Bij welke groepen hoor jij? Hoor je graag bij een groep? Waarom (niet)?

3 Lees de tekst een tweede keer.

TIJDENS HET LEZEN

Kleur in de tekst:

waarom iedereen zo graag dezelfde telefoon of game als een vriend wil.

waarom kinderen en volwassenen zo graag willen laten zien dat ze bij een groep horen.

4 Beantwoord de vragen.

a Wat betekent 'erbij horen'?

bv. deel uitmaken van een groep

b Soms pas je je aan zonder dat je je er bewust van bent. Geef twee voorbeelden uit de tekst.

1 *Je gaat hetzelfde staan of lopen.*

2 *Je neemt de gebaren of gezichtsuitdrukkingen over.*

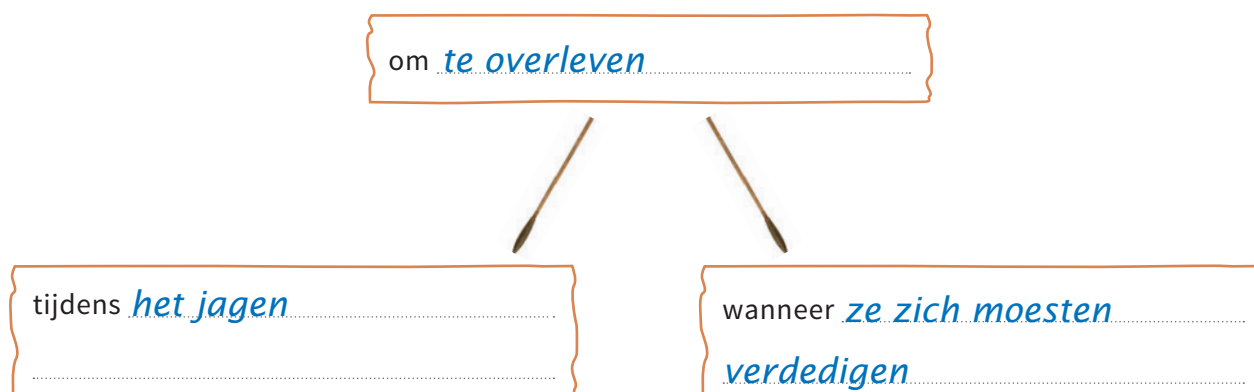
c Zoek zelf twee voorbeelden van rages.

..... en

d Wie of wat bedoelt de schrijver met 'voorouders'?

bv. mensen die voor ons leefden (bv. in de oertijd)

e Vul het schema aan. **WAAROM VORMDEN ONZE VOOROUDERS EEN GROEP?**

f Waarom was het ook nodig voor onze voorouders om zich aan te passen aan een groep?

1 om *ruzies te voorkomen*

2 om *ervoor te zorgen dat je niet buitengesloten werd*

g "Zo komt het dus dat we ons aanpassen aan anderen." (r. 23)

- Wat is er de oorzaak van dat we ons aanpassen?

- Wie bedoelt de schrijver met 'ons'?

De oorzaak is dat we bij de groep willen horen.

Met ons bedoelt de schrijver iedereen, alle mensen.

h Welk gadget heb jij thuis?

5 Bespreek samen oefening 4. Vul elkaar aan of verbeter.

6 Lees de tekst een derde keer.

7 Beantwoord de vragen.

- a Waarom schrijft de schrijver deze tekst?
- b Waarom gebruikt de schrijver een afbeelding van schapen?
- c Wat betekent 'het zwarte schaap zijn'?
- d Moet je altijd bij een groep willen horen?
- e Moet je alles doen wat de groep doet?
Geef een voorbeeld van wanneer jij deed wat de groep deed en wanneer juist niet.
- f Bij welke groep zou je niet willen horen?
- g "Jij bent jij en je hoort erbij!" (r. 28) Wat bedoelt de schrijver met die zin?

8 Bespreek.

- a Op welke vier manieren laat je 'zien of horen' dat je bij een groep hoort?
- b Waarom is het goed om bij een groep te horen?

